

Leerrede over Spreuken 2: 10 en 11, uitgesproken op Woensdagavond 29/06/49 te Schiedam door H. Hofman, evangeliedienaar

Zingen - Psalm 89: 8

Lezen - Spreuken 2

Voorrede.

In de aloude kerkzang, waarvan wij zo-even een vers hebben gezongen, vinden wij dezelfde inhoud als in de brief van de apostel Paulus aan de Romeinen, waarin hij leert: "Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten. Door wat wet? Der werken? Neen - is zijn woord - maar door de wet des geloofs." Op een andere plaats, in de brief aan de Corinthiërs: "Die roemt, roeme in de Heere." Zo is dan alle roem bij een schepsel, geheel en al uitgesloten.

De mens is immers in zijn stamhoofd Adam geheel te gronde gegaan. Van ons is er geen verwachting. Als er dus bij ons gegronde verwachting is, dan moet die buiten ons zijn, gegrond op een Ander, namelijk op Jezus Christus, als de tweede Adam. Is het werk van de eerste Adam onze ondergang, het werk van die tweede Adam, Jezus Christus, is onze opkomst. Is de ongehoorzaamheid in de eerste Adam onze ondergang, de gehoorzaamheid van die tweede Adam, en de gehoorzaamheid des geloofs van de ellendige zondaar is onze opkomst. Daaruit zingt de kerk op zulk een wijze:

Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht;...

Hij is dus de roem! Wie weet het hoe men zalig moet worden? Wie heeft er verstand van God en van goddelijke zaken? Niet één mens! Maar nu is Jezus Christus ons uit God geworden tot wijsheid. Hij maakt wijs tot zaligheid; de roem dan aan Hem! Wie kan zichzelf van zonden verlossen, zichzelf helpen en ontzetten? Wie kan voor het aangezicht Gods treden, Die heilig, rein, vlekkeloos is, waar de zondaar niet kan verkeren en geen bestaan kan vinden?

Dat is Christus, Die door God, de Vader, van eeuwigheid is verordineerd en met de Heilige Geest is gezalfd, ook de enige Hogepriester is, zowel tot verzoening alsook tot Voorbidder en Voorspraak. Waar is dan de roem? Uitgesloten! Die roemt, die kan alleen roemen in Hem.

Hij is Hogepriester in alle zaken die bij God te doen zijn. Is niet onze staat een staat van algeheel onvermogen tot het goede, een gevangenschap onder satan, de wereld en de zonde? Nu is het Koning Jezus, Die door Geest en Woord regeert, heerschappij voert en ook bij de verworven verlossing beschut en behoedt, tot spijt van alles wat Sion gram is. Wie dan roemt, die roem in Hem. Daarom: "Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht." Hij is de heerlijkheid hunner sterkte, en door Zijn welbehagen zal hun hoorn verhoogd worden.

Dat alles - dat Hij de roem is, de kracht van hunne kracht, dat zij Hem de eer toebrengen, het hoofd omhoog heffen (wat niet is, dat zij Christus als het Hoofd omhoog heffen, daar Hij Zaligmaker is, al ligt er dat wel in begrepen, maar in de openbaring Gods en Zijner genade is het, dat wij hier al beginnen onze hoofden boven alle gebreken op te heffen, boven alle bergen en heuvelen, boven alle ellende) dat wij als over alles heen zien, als zien in het beloofde land - dat alles, vindt dan zijn oorsprong in God. Het is:

Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen;...

Bedenken wij dus wel, dat, zo wij zalig worden, het een werk Gods is, uit Zijn welbehagen, door Zijn welbehagen en weer eeuwig tot Zijn welbehagen. Zuiver genade! Er komt niets van ons bij. Dat is dan, opdat wij hier al zouden beginnen met roem, lof en dank aan God en te worden gevormd om het straks op bekwame en volmaakte wijze te doen. Want in de hemel is er niets anders dan: U, U, U alleen.

Daarvoor is het hier de voorbereiding, om dat te leren. Opdat alles van onszelf, van de mens, waar wij enig steunsel of betrouwen op zouden hebben, het één zowel als het ander, wegvalt. Er niets anders zou overblijven dan Gods eeuwige genade en Jezus Christus en Die gekruist.

Daartoe dan vragen wij uw aandacht voor het woord der Schriftuur. Zoeken wij vooraf Gods aangezicht om een verbeurde zegen.

Tekst:

Het woord waartoe wij uw aandacht vragen, vindt u in het ons zoëven gelezen 2e hoofdstuk uit het boek der Spreuken van Salomo, nader het 10e en het 11e vers, waar Gods Woord aldus luidt:

10. Als de wijsheid in uw hart zal gekomen zijn, en de wetenschap voor uw ziel zal liefelijk zijn;

11. zo zal de bedachtzaamheid over u de wacht houden, de verstandigheid zal u behoeden.

Leerrede:

Het is wel een bekend, maar nochtans een zeer ernstig woord, dat wij uw aandacht hebben voorgelezen. Immers, als wij hier lezen: "Als de wijsheid in uw hart zal gekomen zijn", dat zegt ons toch, dat wij de wijsheid oorspronkelijk missen; dat die er niet is. Want, wat in ons hart is, behoeft er niet meer in te komen. Dan sluit het dus in, dat er in ons geen wijsheid is. God noemt dat, dat de mens geboren wordt als het veulen eens woudezels, zelfs dat wij zijn als de struisen der wildernis, die van verstand ontbloot zijn.

Zijn wij oorspronkelijk zó uit 's Makers hand voortgekomen? Neen, dat niet. God schiep de mens goed en oprecht, met ware wijsheid. Want het beeld Gods bestond in kennis, gerechtigheid en heiligheid. Dat is men verloren door de zonde. Zó geheel en al verloren, dat het zelfs genoemd wordt: geen dwaas weet, wat hij ziet, want zijn oordeel is verduisterd. Wij hebben zelfs niet de minste geestelijke kennis, niet de minste ware wijsheid overgehouden, maar zijn als alles kwijt. Want wij verstaan hier onder het woord wijsheid: de rechte, ware kennis van God, onze Schepper. Dat is de ware wijsheid.

Er staat dan ook nog in het 4e hoofdstuk van Spreuken: "de wijsheid is het voornaamste; verkrijg dan wijsheid en verstand met al uw bezitting." Want al hadden wij al het goed van deze wereld en al leefden wij hier duizenden jaren, éénmaal komt toch ons einde, en wat is dan ons deel? Om dan dit leven, als er geen genade verheerlijkt is, onverzoend te moeten verlaten daar er een breuk zit tussen God en ons. Al was het, dat wij hier de naam hebben gehad van nõg zo geleerd, nõg zo wijs te zijn geweest, zelfs buitengewone gaven te hebben gehad, dan sterft men gelijk een dwaas sterft, zonder ooit de ware wijsheid gekend te hebben.

De wijsheid is dus het voornaamste, er is niets edeler, niets voornamer. Helaas, wat wordt de rechte kennis Gods gering geacht, ja zelfs geminacht. Eer, hoogheid, aanzien, een "man" of een "vrouw" te zijn, voor de dag te kunnen komen, flink in de wereld, dat lijkt wat! Maar om God recht te kennen? Waar is daartoe van nature de lust, de ijver, de betrekking, de uitgang des harten, het najagen? Het is er niet. Als het er nog was, dan zou er nog iets goeds in de mens zijn overgebleven, wij derven echter alle geestelijke kennis en licht. Inderdaad is er NIETS goeds bij ons overgebleven.

Nu mag misschien iemand mij daarin tegenkomen en zeggen, dat moet gij niet te ver doorvoeren, want in alle geval zijn wij toch christenmensen, uit christenouders geboren. Immers, door doop en belijdenis worden wij toch christenen genaamd, ook hebben wij ons verkeer rondom Gods Woord, onder de prediking des Evangelies? Wij kunnen dat lezen, onderzoeken en kunnen het zelfs horen van Gods ware volk en gunstgenoten. Ook worden wij onderwezen in de rechte leer, die toch ten eerste is: hoe groot onze zonde en ellende zij; ten andere: hoe wij daarvan verlost worden en ten derde: hoe wij Gode voor zulk een verlossing dankbaar zullen zijn. En, vanzelf, wij zijn toch redemachtige schepselen, zo worden wij toch door God erkend, en zo is het toch in Zijn Woord geopenbaard? En in de prediking des Woords komt Hij toch ook als met reine redenen tot ons, redemachtige schepselen? Wij hebben toch een redelijke godsdienst?

Ja, inderdaad, dat is zo. Maar wanneer er nu in het hart des zondaars bij aanvang gaat werken van zijn staat van zonde - dat hij God kwijt is, op reis is naar een eeuwig en gewis verderf - hoe is dan zo'n mens? Kan zo iemand in blijdschap over de wereld gaan, en als men vraagt: "hoe is het?" dan in opgewektheid antwoorden: "er is zaligmakend werk van God in me, want ... ik weet geen raad van mijn zonden; ik ben God kwijt, ik ben in een jammerstaat?" Dat hebt gijlieden toch zeker ook nog nooit gehoord?

Die dingen zijn zo niet. Als er op ons gaat werken van de werkelijkheid van onze staat en toestand, dan gaat zo iemand zeggen: "was ik maar nooit geboren! Ik ben een mens, rijpend voor een gewisse ondergang, ik ben op reis naar de hel, dat brengt mijn staat mee!" Zo iemand mag belijden dat God een genadeverbond heeft opgericht in Zijn Zoon, maar gaat uit de ellende en het benauwen tegelijk aan de gang om minder zonde te gaan doen, een beter mens te worden, zich Gode te schikken, kon het zijn een geheel nieuw leven te beginnen, als op een nieuwe bladzijde te gaan schrijven. En gaat dat?

In het allerminst niet. Waar wij minder zonde gaan doen, gaan wij te groter zondaar worden. Waar wij één zonde doden, komen er wel tien voor in de plaats. Waar wij de wereld de rug toekeren, komt voor de dag dat heel de wereld in ons hart huist. Vandaar kan zo iemand niets anders zeggen dan: "ik ben diep, diep rampzalig, ongelukkig."

Er is niet de minste kennis van God in ons overgebleven. Daarom kan zo iemand ook niet zeggen: "het is bij mij wel een goed werk". Hij zit met al zijn zonden, zijn duisternis, zijn ongeluk en ellende. Het lijkt wel alsof de nacht hier al gaat beginnen, en straks zal het eind in de eeuwige nacht zijn, in de buitenste duisternis en, of men nooit het licht zal aanschouwen. Zó doet het zich aanzien.

Maar, wondere zaak; wanneer wij geen raad weten - als de uitgeputten zijn - niet meer weten wat wij beginnen moeten, en met onze zonde en ellende voor de dag komen zoals het is, belijdend voor die hoge God dat het zwaar en bitter is tegen Hem overtreden te hebben, wij geen uitweg weten en Hem aanroepen of er nog mogelijkheid bij Hem is, of er nog reden is tot hoop en uitkomst, dan kan het zijn - soms door één Schriftuurplaats, die wij wel honderd keer gelezen hebben of door een regel van een lied, die wij wel tien maal gezongen hebben, maar waar wij nooit op gelet hebben - dat daar zulk een wonderlijke kracht van uitgaat, en zulk een heerlijk licht onze ziel bestraalt, dat wij als in vervoering zien dat wij nog zalig kunnen worden en dat uit genade, zonder werken, waarde of verdiensten.

Die God, waar wij in de schuld staan, is het dierbaarste Wezen aller wezens, vol liefde en ontferming! Op zulk een tijd, wanneer dat ons bezet, gelóven wij, en oefenen wij geloof, en zouden wij een ieder wel willen opwekken om zulk een God te zoeken. Ook verstaan wij dan, naar mate er verlichting is, waar het met ons heen moet. Wij moeten met onze schuld naar God, dat er bij Hem genade is, door Zijn Zoon verworven en die wil Hij ons, naar mate er geschiktheid en onderwerpelijkheid is, vermaken, schenken! Wonderwerk der barmhartigheid! Wij staan verbaasd, en nog eens verbaasd.

Maar ... nu gaat de kracht wat tanen en ten laatste verliezen wij het geheel, er schiet slechts een wetenschap van over. Hoe staan wij dan?

Wéér even blind als ooit te voren! Wij weten het weer niet. Strijd begint te woeden! Ons wordt aan de binnenkant wijs gemaakt dat het maar verbeelding is, en, al wordt het maar gezegd, wij kunnen er niets tegen inbrengen en kunnen niet van onze plaats komen. Wat moeten wij dan besluiten? Dat het bij ons rampzalig, ellendig en ongelukkig is.

Maar, als wij maar éénmaal een indruk van die hoge God gehad hebben, zó na weten wij het dan wel, dat het dáár goed is, dat dáár is wat wij tot het leven en de zaligheid nodig hebben.

Wij begonnen te lezen: "Als de wijsheid in uw hart zal gekomen zijn." Dat is dus de rechte en ware kennis van God. Want al wordt ons het Evangelie gepredikt, al zijn wij er in opgevoed, het gaat alles buiten het hart om. Daarom is het nodig dat er inbreuk op het hart wordt gemaakt, dat hart waar oorspronkelijk satan regeert en dat door de zonde bezet is. Dat moet van de zonde gereinigd worden, en satan moet er uitgebannen worden, opdat God en Jezus door waar geloof in het hart wonen. Dat is de ware kennis, dat is de ware wijsheid!

Als er dan verlichting is, zoals ik zo-even in het kort voorstelde, waartoe is dat? Om ons op te wekken om zo'n God te zoeken, bij Wie uitkomst en beantwoording is in onze ellende. Dus, dat wij het bij Hem zouden zoeken.

Wij lezen van de apostel Paulus in de brief aan Titus, kort en zakelijk, zonder omwegen: "Wij waren eertijds onwijs." Paulus zegt daar: ik had geen verstand, en gij, Titus, had het ook niet. Dat is toch geen geringe zaak dat Paulus dit zo openlijk uitspreekt. Ook in de brief aan de Efeziërs schrijft Paulus: "Wij waren van nature kinderen des toorns, gelijk ook de anderen." Nu moet de genade wijziging, verandering brengen, anders zijn wij van nature allen hetzelfde, kinderen des toorns en dwazen, mensen die geen verstand hebben.

Paulus wist veel, had veel gestudeerd, kende Mozes en de profeten, was groot gebracht in de rechtzinnige leer aan de voeten van Gamaliël, doch wanneer Jezus hem op de weg naar Damascus aanspreekt: "Saul, Saul! wat vervolgt gij Mij?" dan is zijn zeggen: "Wie zijt Gij, Heere?" Want ... hij kende Hem niet! Dat is de staat van een mens; wij kennen hem niet. Mogelijk zult gij zeggen: "Dat was ook geen wonder! Paulus was een groot vervolger!" Nu, dan wat anders.

Neem bijvoorbeeld Samuël. Hij was van de HEERE geboden, als kind al in het heiligdom gebracht en daar opgegroeid bij Eli. Op een nacht roept God: "Samuël, Samuël." Hij gaat het bed uit, naar Eli en zegt: "Zie, hier ben ik." Doch Eli zegt: "Ik heb niet geroepen." Dan was het zeker verbeelding geweest! Hij legt zich weer te bed, en daar geschiedt die stem weer. Nogmaals naar Eli, want nú had hij het toch wel goed gehoord. Maar weer zegt Eli: "Ik heb je niet geroepen, mijn zoon." Vreemd, hij wist het toch wel zeker dat hij had horen roepen.

Dat herhaalt zich nòg eens; nu wist hij het heel secuur. Wéér naar Eli, maar dan is het woord van Eli: wanneer dat wederom geschiedt, dan moet je maar zeggen: "Spreek, HEERE, want Uw knecht hoort." En dan lezen wij: "Want Samuël kende de HEERE nog niet, en het woord des HEEREN was aan hem nog niet geopenbaard." Dat was dan nog wel zulk één! Al was hij dus als kind in het heiligdom gebracht, en al had hij veel horen spreken. Samuël moet eerst voor de dag komen als een totaal onwetende.

Mijn doel en mijn spreken hierover is, dat het eerste stuk dat nodig is om te leren kennen - naar uitwijzen van de leer van onze Heidelbergse catechismus - is, dat wij zó diep gezonken zijn, zó ver, zó ver, zó ver van God af zijn, dat er bij ons niet de minste kennis van God is overgebleven. Dat wij van nature dwazen zijn, geen wijsheid in het hart hebben, geheel onwetend zijn. Dat is dan de werkelijkheid.

Dat is wel een zeer grote vernedering om te moeten aanpakken: een mens te zijn die zo diep gezonken is dat hij geen kennis van God heeft, maar er is geen andere weg. Wij lezen van Jakob, dat hij al in zijn jeugd in de tent zat te denken, te tobben: hoe, hoe, hoe hij, Jakob, aan de zegen kon komen, aan het eerstgeboorterecht. Hij wist het ook niet.

Want ja, het woord Gods was tot Abraham geschied, en tot zijn vader Izak, en nu was Ezau de eerstgeborene. Nu zou het zeker wel zó zijn, dat de zegeningen des verbonds van Abraham en van Izak overgingen op Ezau en hĳ (Jakob) er buiten bleef.

Maar daar doet zich een gelegenheid voor als Ezau bezweet van de jacht terug komt. Wij kennen die geschiedenis, dat Jakob daar zijn kans ziet om het eerstgeboorterecht te kopen voor een schotel linzenmoes. Jakob denkt: "Ziezo, hebben!" Dàt was nog eens wat! En later, wanneer Izak, Ezau wil zegenen, dan is het, met raadgeven van zijn moeder, dat Jakob op slinkse wijze ook de zegen verkrijgt. Dat was toch een geluk! Zelfs zegt Izak nog: "Ik heb hem gezegend; ook zal hij gezegend wezen." Wat een genot, niet? Maar welke vrucht had Jakob daarvan? Niet de minste; dàt niet!

Waarom niet? Jakob was zèlf in de weer. En wat bracht het teweeg? De haat van zijn broeder, die zwoer hem te zullen doden. Dat bracht hem nu zijn werken aan. En de zaak als zaak, was hij zodoende dichter bij God gekomen? Totaal niet!

Als hij op reis moet, wegens de toorn zijns broeders, dan breekt er een nacht aan dat hij zelf niets meer kan uitwerken. Daar ligt Hij nu op de aarde, onder de blote hemel met een steen onder het hoofd.

In die donkere nacht kan hij niet voor zichzelf zorgen. Wat nu? Nu is er een zich overgeven aan de genade of ongenade Gods. Als Die niet voor hem zorgde, dan was het kwijt, want er was maar één slang of één leeuw of wat ander wild gedierte nodig, en dan was het met Jakob afgelopen. Hij moet zich nu Gode - aan Zijn hoede - onderwerpen. Overmand door vermoeidheid valt hij in slaap, en droomt van een ladder van de aarde tot de hemel, en de Verbondsengel stond bovenaan, zeggend: "Ik ben met u, en Ik zal u behoeden overal, waarheen gij trekken zult, en Ik zal u wederbrengen in dit land; want Ik zal u niet verlaten, totdat Ik zal gedaan hebben hetgeen Ik tot u gesproken heb." Hij zag de engelen Gods daarbij op en neder klimmen.

's Morgens is zijn zeggen: "Gewisselijk is de HEERE aan deze plaats, en ik heb het niet geweten. Hoe vreselijk is deze plaats! Dit is niet dan een huis Gods, en dit is de poort des hemels!" En hij neemt de steen, die hij tot zijn hoofdpeluw gelegd had, zet die overeind en giet daar olie boven op, belovend dat, als God hem wederbracht, dan zou de HEERE hem tot een God zijn, en hij zou Hem voorzeker de tiend geven. Wanneer geschiedde dat? Toch toen Jakob er uit lag met zijn werken?!

Wij zijn zo dwaas (hoe oud zijn wij? 10, 20, 30, 40, 50, 60 jaar, of nòg ouder), wij hebben geen wijsheid in ons hart om de zaak met God in het reine te brengen. Als God ons niet zou toeschikken, waardoor wij komen te zitten met: "Ik weet het niet", dan zouden wij niet van onze plaats komen, en al onze werken - dit doen, dat laten - brengen ons al verder van God àf. Met al ons werken en tobben, waarin wij zoeken te verdienen (en het gelukt niet!), krijgen wij juist harde gedachten van God: "God móet mij niet; ik zie het zelf wel, want ik doe zus en zo, en er komt niets van zijn plaats." Zo kunnen er zelfs wrede gedachten in ons opkomen omtrent God, terwijl Hij het dierbaarste Wezen aller wezens is. Let nu eens op: wat is ons nodig? Dat de werkelijkheid van onze staat zó open komt - wij niets dan zonde en niets kunnen veranderen - dat wij uit die nood tot God gedrongen worden, verstaande: bij Hem is, wat tot het leven en de zaligheid van node is. Dus dat die jammervolle staat waarin wij zijn - onder de vloek der Wet - ons uitdrijve uit de wereld, uit onszelf. En dat de openbaring van het eeuwig Evangelie van zaligheid ons tot God trekt. Want wij moeten terug naar God!

Adam, in de staat der rechtheid - toen er geen zonde tussenbeide was - kende God aan de wind des daags. Maar hij heeft naar satan geluisterd, is eigen weg gegaan en is het gehele beeld Gods verloren. Wat is dan de oplossing? Terug naar God! Door al de eeuwen heen, is er geen andere weg, geen ander pad geweest. Daartoe moet ons de Wet zo scherpelijk gepredikt worden - opdat wij afstand van onszelf zouden doen, en het bij onszelf buiten hoop zouden stellen - en het Evangelie in zijn heerlijkheid ons voorgesteld wordt, zodat wij zouden weten wat er bij God is aan te treffen. Dan wordt dat de magneet, die de zondaar trekt.

"Want de HEERE - staat hier in het tweede hoofdstuk - geeft wijsheid." Dat gééft Hij, Hij wil het schènken. Wij kunnen dus alles krijgen wat wij door de zonde verloren hebben, wat wij in Adams val kwijtgeraakt zijn. Dat kunnen wij zó in een Ander terugkrijgen. Adam verloor heel de erfenis, maar nu verkrijgen wij in Jezus Christus genaderijk herstel om het nooit meer te verliezen, en komen dus in een vastere en betere staat dan ooit tevoren.

De wijsheid dan, is hetgeen wij missen. Wij hebben geen kennis van God, zijn buiten en zonder God. Dan moet het ons maar de dood worden om er van te horen, soms te gevoelen, op te doen, te ervaren, eens enige aanraking te hebben nu eens op deze wijze en dan weer op een andere wijze, maar nochtans van Hem gescheiden en vervreemd te blijven.

Wat is nu vanzelfsprekend, als een natuurlijke zaak? Dat ik weer in Zijn gunst en gemeenschap geraak, dat ik God weer waarachtig ken gelijk Hij behoort gekend te wezen, want Schepper en schepsel behoren bij elkaar. Laat het ons daarom buiten God maar de dood gaan worden! Laat dan de één kunnen leven in de wereld, een ander in oppervlakkige godsdienst, een derde als veranderd mens, een vierde in weer wat anders, maar laat ons bedenken wat wij verloren hebben door de zonde, en wat in Jezus Christus uit genade is terug te krijgen.

Laat ons dat zo gaan opmerken en onderscheiden, dat wij niet meer kunnen leven in de zonde.

Als je nu niet meer in de zonde - dat is, buiten God en Christus - kunt leven, en het gaat zó worden, dat ons dat de dood, de ondergang is, dan zal datgene waar wij zo verschrikkelijk tegenop zien, namelijk om een open, brosse zondaar te worden, verbroken in schuld en zonde onder God, de uitkomst worden! Om met een door schuld verscheurd gemoed onder Gods Majesteit geveld te worden; God heersend in recht, en wij als zondaar, als verlorene, in verslagenheid onder Hem. Dat is de weg.

Want, waar God heerst in recht, daar wordt verbroken, vernietigd de aangeboren natuur en vijandschap, daar gaat te gronde wat anders staande blijft. Daarom heeft de kerk door de eeuwen heen gezongen:

'k Zal van de deugd der milde goedheid zingen;

maar ook:

Van het heilig recht der strenge rechtsgedingen!

Want wat brengt dat lieve recht van God teweeg? Dat stoot ons van ons voetstuk af, doet ons vallen uit een verbroken werkverbond, doet ons, ons leven afleggen en doet ons ophouden langer in Adam te bestaan! Dat brengt ons het recht aan. Waar God in recht heerst, daar kan Jezus Christus (daar wij als een schuldige zondaar voor God het veld ruimen) heersen in genade, Hij van Wie staat: "Roept de Wijsheid niet, en verheft niet de Verstandigheid Haar stem." Hij, van Wie staat, dat Hij de Opperste Wijsheid is; zó wordt Jezus Christus genoemd.

Hij is de Wijsheid Zelf, Eénswezens met de Vader. Dan zal die lieve, aanbiddelijke Koning ons door Zijn Geest en genade op zulk een wijze het hart vernieuwen, het heiligen door geloof, ja Zelf door het geloof in ons hart willen wonen, en bij ons in- en aanbrengen de rechte kennis van God, de kennis van God in recht, van Christus in Zijn Middelaarsarbeid en van Gods genade en verzoening in Jezus Christus, zodat de ware wijsheid weer in ons hart is.

Deze wijsheid, dat ik Gode aangenaam ben, niet door werken, noch door enige waarde of verdienste onzerzijds - door dit te doen of dat te laten - maar alleen door het naakte, blote geloof in Jezus Christus, om die enige Heiland te eren als de van God verordineerde Middelaar in Zijn ganse Middelaarsarbeid, in Zijn heilverdiensten en in al Zijn werken.

Dat is dan het deel van een ellendige zondaar die in schuld onder God gebogen heeft. Daar is de wijsheid, die in het hart wordt gewrocht. In vers 6 staat: "Want de HEERE geeft wijsheid." Dan is het een geschenk, het is gave Zijner genade. Hij werkt, door die eeuwige Geest, wat zulk een onbegrensde blijdschap insluit, dat het hier al begint: nademaal ik het beginsel der eeuwige vreugde in mijn hart gevoel, dat ik na dit leven volkomen zaligheid bezitten zal, die geen oog gezien, geen oor gehoord heeft, en in geen mensenhart is opgeklimmen, en dat, om God daarin eeuwiglijk te prijzen. Dat heeft God bereid dien, die Hem liefhebben. Dat begint hier al.

Is er nog uitnemender dan wijsheid in het hart? Weg met schrik, met vrees, met ellende. De wijsheid in het hart. De sleutel der wijsheid is gevonden: Jezus Christus! Want Die is uit God tot wijsheid, tot rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing. Dat is Jezus Christus. Nu zoek ik het dus niet bij mijzelf, in werken, in het één noch in het ander, het is alles om Christus. De wijsheid in het hart gekomen; zij vindt daar een herberg, een plaats. Ja, de Heilige Geest heeft daar Zelf plaats gemaakt, Zelf gewerkt in onwederstandelijke kracht.

Wij hebben niets gedaan aan onze zaligheid; als wij eerlijk zijn moeten wij bekennen dat wij het hebben tégengewerkt. Want wij wilden niet voor de dag komen als een verloren mens in Adam, maar wij zijn het geworden door Gods heerschappij, en zijn nu uit Christus' volheid en genade zalig, vrij.

Dat is er dus bij God aan te treffen. Maar ... God gaat niet van Zijn recht af! Wij moeten terug naar God, dan kunnen wij dat krijgen. Dan krijgen wij dat in ruil voor de dwaasheid buiten God te leven. Laten wij, eer wij verder spreken, nog eens het 5e vers zingen uit Psalm 105:

God zal Zijn waarheid nimmer krenken;....

Vervolgens staat er: "En de wetenschap voor uw ziel zal liefelijk zijn." Dat is: dat de kennis Gods - die wetenschap - zó liefelijk voor onze ziel is, dat het insluit: dit is nu mijn leven! Ik bedoel dus niet dat dit ons leven is: ik ben bekéérd!

"O ja? Is dat al lang geleden gebeurd?" "Ja, wil ik het eens vertellen? Dat is toen zo gegaan en zó." Neen! Zo bedoel ik het niet. "Als de wijsheid in uw hart zal gekomen zijn, en de wetenschap voor uw ziel zal liefelijk zijn." De wijsheid, de wetenschap! Waarvan? Toch van: Wie God is? Die wijsheid, die in ons hart gekomen is: de kennis van God! De bekéring is dan ook niet de grond van het leven, maar die God, Die wij door de bekering hebben leren kennen! Er staat niet dat dit het eeuwige leven is dat men bekeerd is, maar: "dat zij U kennen, de enige en waarachtige God, en Jezus Christus, Die Gij gezonden hebt." Het loopt dus over de kennis en de gemeenschap met God en Christus.

In de natuur is het zo gesteld dat, als er een huwelijk wordt gesloten, dan is in een dag, in een enkel uur heel de zaak afgedaan. Maar wat is daar de bedoeling van? Toch om samen te leven? Samenleving komt dan, nadat men wettig tesamen is gekomen tot sluiting van een huwelijk voor de overheid. Men zegt dan: het huwelijk is gesloten.

Zo wordt die arbeid ook geestelijk genoemd: "een huwelijk", en loopt het over de gemeenschap met God en Jezus. Als dat nu bovendrijft (dat wordt genoemd: "en de wetenschap voor uw ziel zal liefelijk zijn"), dan zal dit ons deel zijn: aanbiddelijke God, mag ik dicht bij U leven? Moogt Gij mijn leven zijn? Mag ik aan U gebonden zijn, gelijk de gordel kleeft aan de lenden des mans, en mag ik sierlijk zijn voor Uw aangezicht in leven, in handel en in wandel? Wil U mij bezitten? Dan zullen wij Hem onze geboeide handen geven, opdat Hij over ons regere.

Dat sluit dan in, dat als de wijsheid in ons hart is en die wetenschap - God het leven, Zijn gemeenschap het leven - voor onze ziel liefelijk zal zijn, dat die kennis van God dan zijn profijt, zijn vrucht van zich werpt. Want er staat hier: "Zo zal de bedachtzaamheid over u de wacht houden, de verstandigheid zal u behoeden."

Wat is hier de zaak? Toch dit, dat wij hier in de strijd zijn, dat wij hier ter plaatse zijn waar de troon des satans is. En satan zal telkens weer proberen om er wat tussen te krijgen, tussen God en onze ziel. Hem kan het niet schelen op welke wijze dat gebeurt, maar hij is er op uit, om zowel aan onze ziel persoonlijk als aan heel de kerk afbreuk te doen.

Maar een mens kan toch niet heilig leven? Daar is ook geen sprake van. Wel, dat wij met ons hart bij de Heere leven! Het is niet zo, dat een bekeerd mens hier tussen de klippen door kan zeilen. Wij krijgen ook geen bekeerd vlees, maar het is de bedoeling, dat wij als zondaar aan Zijn troon gebonden zijn, dat wij aan Hem zouden hangen met ons hart, en bij de Heere leven. Dus, niet bij bekering zouden leven, niet bij de gedachte dat wij hoger zijn dan een ander, dat wij bij God wel wat vóór hebben, boven een ander staan, het beter weten, enz. Neen! Maar dat wij beleven: ik ben een ellendige zondaar, maar Jezus heeft mij genomen om mij te bezitten, met ziel en lichaam, allebei.

Hij is uit God tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en tot verlossing. Alles moet ik uit Hem putten, dus als zondaar aan Hem gebonden. Want zó nam Hij ons. Wat wij daar bóven staan is fout. Dat wordt dan genoemd: "de bedachtzaamheid over u de wacht houden". Jezus is indertijd voor de goddelozen en zondaars gestorven. Zijn Naam is Jezus, want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden. Hij is zondaren goed. Nu moet ik dus de zondaar blijven, iemand die in zichzelf niets kan of weet, waar genade alles moet dekken. Zo eer ik dan de wijsheid, de openbaring Gods en Zijner genade, die in het hart gekomen is, om nu verder uit Hem alles te putten. De bedoeling is dan, dat de bedachtzaamheid over ons de wacht houdt, opdat wij niet afgeleid zouden worden van het doel noch te staan boven wat wij zijn: zondaar! En Paulus' woord ter harte zouden nemen: "zo iemand meent iets te zijn, daar hij niets is, die bedriegt zichzelf in zijn gemoed."

Ik heb dikwijls horen vertellen van een kind Gods, wiens naam hier onder dit onderdak wel meer genoemd is, een schipper uit Dirksland, Bram Stolk. Die man lag eens met zijn schip op een plaats waar hij niet bekend was, maar zijn naam kenden ze zowat overal.

Zo kwam het, dat er iemand kwam vragen: "schipper, zou je misschien bij mijn grootmoeder willen komen? Die is toch zo ziek." Hij kwam daar; het mens lag ziek te bed, en boven dat alles stok- en stokdoof. Er kwamen nog meer mensen en Bram Stolk zat bij het bed te praten over God en Zijn werken.

Terwijl hij zat te praten gaat Gods Geest dermate aan het werken, dat er onderling blijdschap kwam en die oude vrouw helemaal geen last meer had van haar doofheid. Ten laatste zegt zij: "schipper, hoor je ze ook zingen?" "Neen", zegt Bram Stolk, "ik hoor het niet, en de anderen ook niet. Maar dan heb je zeker wat gemeenschap met de kerk die boven is. Doch er is maar één kerk; hierboven in triomf en hier in de strijd. Zingen ze dan boven van de volkomen verlossing en heerlijkheid, laten wij dan met hen instemmen en zingen: "Zo ik niet had geloofd, dat in dit leven ... en wat er verder volgt."

Terwijl ze zitten te zingen, raakt een vrouw haar bewustzijn kwijt. Toen dat vers dan ook gezongen was, kwamen er een paar mensen in de weer met eau de cologne om haar weer bij te brengen. Doch de schipper zei: "maak je maar niet ongerust, want onder de hand en bearbeiding Gods is nog nooit iemand gestorven, ze komt vanzelf wel weer bij. Maar het is mijn tijd, ik zal nu maar weggaan."

Enkele jaren later komt hij in dezelfde haven. Die oude vrouw, die toen op sterven lag, was hersteld. Daar gaat hij naar toe, en onder het praten krijgen ze het ook over die vorige gelegenheid dat hij daar geweest was. Die oude vrouw zei toen: "schipper, je kan nog een goede avond hebben, want weet je nog van die vrouw, die toen van haar stokje viel? Die had jarenlang Gods vriendelijk aangezicht moeten missen, want er zaten zonden tussen. En die avond is zij in de schuld moeten komen, en nadien heeft ze zo'n aangenaam leven, daar moest je nu eens naar toe gaan." Maar Stolk antwoordde: "Hoor eens, vrouw, ik zie daarin twee gevaarlijke klippen. Als ik daarheen ga, heb je grote kans dat die vrouw met mij afgoderij gaat bedrijven en je hebt grote kans dat ik dan ook nog wat word. Ik blijf hier maar stil bij jou zitten, en van hier ga ik weer terug naar mijn scheepje." Toen zei die vrouw: "wat houdt de bedachtzaamheid bij jou de wacht, schipper, en wat word jij door verstandigheid behoed!"

Hoe kwam dat? Doordat de wetenschap voor zijn ziel liefelijk was. "God" was het leven van die man en niet zijn bekering, ook niet : "en nog dienstbaar geweest." Niets van dat alles. God was zijn leven en daarom was die wetenschap zijn ziel liefelijk. Nu hield de bedachtzaamheid de wacht, en de verstandigheid behoedde hem. Dat is de wijsheid der heiligen. Waar vloeit nu alle rechte en ware kennis uit voort? In gemeenschap te hebben met God! Schepper en schepsel behoren bij elkander. Nu eigent Hij ons als zondaars bij aanvang, bij voortgang en tot het einde toe. Nu is satan steeds op een verborgen, bedekte maar ook wel op een openbare wijze bezig, dat wij wat moeten zijn.

Maar hoor nu die verheven heidenapostel Paulus eens spreken, hij zegt: "Want wij weten, dat de wet geestelijk is, maar ik ben vleeselijk, verkocht onder de zonde." Zegt hij dat vóór zijn bekering? Neen, er na! Dat is hij nooit te boven kunnen komen. De eis der Wet was geestelijk maar hij was vleeselijk, bij alle genade van nature verkocht onder de zonde. Hij zegt verder: "die in het vlees zijn, kunnen Gode niet behagen." Dus, zoals ik, Paulus, Paulus ben, kan ik Gode niet aangenaam zijn. Heeft hij daar nu zo'n schade van, dat hij, als apostel, niet hoger kan komen dan zondaar? Neen! Want daaruit blijft hem niets anders over dan Jezus Christus. Daarom zegt hij tot de Corinthiërs: "ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd." In Hem alleen zijn wij Gode aangenaam. In de ware vereniging met de Vader door Hem, hebben wij alles wat tot het leven en de zaligheid nodig is. Dan zal de wetenschap voor de ziel liefelijk zijn; dan zal de bedachtzaamheid over u de wacht houden, de verstandigheid zal u behoeden. Dat is het bewaarmiddel terwijl wij hier midden in de strijd zijn, waar het vol ligt met voetangels en klemmen, waar de vijand op alle mogelijke wijzen op de loer ligt. Nu kan openbaar worden:

De Heer is mijn Herder!
'k Heb al wat mij lust;
Hij zal mij geleiden
naar grazige weiden.
Hij voert mij al zachtkens
aan waat'ren der rust.

Hij alles! Is het geen ernstig, maar toch een verheven woord dat wij in het kort verhandeld hebben? Bedenke dan een ieder voor zich, dat wij die wijsheid in het hart nodig hebben. Nu moet ons aan- en toegebracht worden, en dat wil Hij doen in beantwoording in onze behoeften als zondaar. Is dat gewrocht, dan moeten wij de zondaars blijven, opdat wij bewaard worden in deze tegenwoordige boze wereld. Bewaard worden in Zijn vreze, daarin geheiligd worden en mogen groeien, wassen, toenemen in dat zielzaligend christengeloof, om dit leven nog eens eenmaal uit te kunnen en het te besluiten met een: Hallelujah! Geloofd zij God! Amen.

Slotzang.

Psalm 32: 6

Rechtvaardig volk, verheft uw blijde klanken,...

Zegen.